

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ।
हरिः ॐ ॥

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - (पुनराधानं

Contents

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - (पुनराधानं)

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ॥

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - (पुनराधानं)

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - (पुनराधानं)

TS 1.5.1.1

देवा॒सुरा इति॑ देव - अ॒सुराः । संय॑त्ता इति॑ सं - य॒त्ताः । आ॒सन्न॑ । ते । दे॒वाः । वि॒ज॒यमि॑ति॒
वि - ज॒यम् । उ॒प॒यन्त॑ इत्यु॒प - यन्तः॑ । अ॒ग्नौ । वा॒मम् । वसु॑ । सम् । नीति॑ । अ॒दुध॑त्
। इ॒दम् । उ॒ । नः । भ॒विष्य॑ति । यदि॑ । नः । जे॒ष्यन्ति॑ । इति॑ । तत् । अ॒ग्निः ।
नीति॑ । अ॒क्राम॑यत् । तेन॑ । अपेति॑ । अ॒क्राम॑त् । तत् । दे॒वाः । वि॒जित्ये॑ति॒ वि - जित्य॑
। अ॒व॒रु॒रु॒थ्समा॑ना इत्य॑व - रु॒रु॒थ्समा॑नाः । अ॒न्वि॑ति॒ । आ॒य॒न् । तत् । अ॒स्य॑ । सह॑सा ।
एति॑ । अ॒दि॒थ्सन्त॑ । सः । अ॒रोदी॑त् । यत् । अ॒रोदी॑त् । तत् । रु॒द्रस्य॑ । रु॒द्रत्वमि॑ति॒ रुद्र॑
- त्वम् । यत् । अ॒श्रु॑ । अशी॑यत् । तत् । 1

TS 1.5.1.2

र॒ज॒तम् । हि॒र॒ण्यम् । अ॒भ॒वत् । तस्मा॑त् । र॒ज॒तम् । हि॒र॒ण्यम् । अ॒द॒क्षि॒ण्यम् । अ॒श्रु॒जमि॑त्य॒श्रु
- जम् । हि । यः । ब॒रु॒हिषि॑ । ददा॑ति । पु॒रा । अ॒स्य॑ । स॒व॒थ्स॒रादि॑ति॒ सं - व॒थ्स॒रात् ।
गृ॒हे । रु॒दन्ति॑ । तस्मा॑त् । ब॒रु॒हिषि॑ । न । दे॒यम् । सः । अ॒ग्निः । अ॒ब्र॒वीत् । भा॒गी ।
अ॒सा॒नि । अथ॑ । वः । इ॒दम् । इति॑ । पु॒न॒रा॒धेय॑मि॒ति पुनः॑ - आ॒धेय॑म् । ते । के॒वलम् ।
इति॑ । अ॒ब्रु॒वन् । ऋ॒द्ध॒वंत् । खलु॑ । सः । इति॑ । अ॒ब्र॒वीत् । यः । म॒हे॒व॒त्यमि॑ति॒ मत् -

देवत्यम् । अग्निम् । आदधाता इत्या - दधातै । इति । तम् । पूषा । एति । अधत्त । तेन । 2

TS 1.5.1.3

पूषा । आर्द्धोत् । तस्मात् । पौष्णाः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । त्वष्टा । एति । अधत्त । तेन । त्वष्टा । आर्द्धोत् । तस्मात् । त्वाष्ट्राः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । मनुः । एति । अधत्त । तेन । मनुः । आर्द्धोत् । तस्मात् । मानव्यः । प्रजा इति प्र - जाः । उच्यन्ते । तम् । धाता । एति । अधत्त । तेन । धाता । आर्द्धोत् । सवत्सर इति सं - वत्सरः । वै । धाता । तस्मात् । सवत्सरमिति सं-वत्सरम् । प्रजा इति प्र-जाः । पशवः । अनु । प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । पुनराधेयस्येति पुनः - आधेयस्य । ऋद्धिम् । वेद । 3

TS 1.5.1.4

ऋद्धोति । एव । यः । अस्य । एवम् । बन्धुताम् । वेद । बन्धुमानिति बन्धु - मान् । भवति । भागधेयमिति भाग - धेयम् । वै । अग्निः । आहित इत्या - हितः । इच्छमानः । प्रजामिति प्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । उपेति । दोद्राव । उद्वास्येत्युत् - वास्य । पुनः । एति । दुधीत् । भागधेयेनेति भाग - धेयेन । एव । एनम् । समिति । अधयति । अथो इति । शान्तिः । एव । अस्य । एषा । पुनर्वस्वोरिति पुनः - वस्वोः । एति । दुधीत् । एतत् । वै । पुनराधेयस्येति पुनः - आधेयस्य । नक्षत्रम् । यत् । पुनर्वसू इति पुनः - वसू । स्वायाम् । एव । एनम् । देवतायाम् । आधायेत्या - धाय । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म - वर्चसी । भवति । दुर्भैः () । एति । दुधाति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम - त्वाय । दुर्भैः । एति । दुधाति । अद्ध्य इत्यत् - भ्यः । एव । एनम् । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । अवरुद्धयेत्यव - रुद्धय । एति । धत्ते । पञ्चकपाल इति पञ्च - कपालः । पुरोडाशः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः । ऋतुभ्य इत्यृतु - भ्यः । एव । एनम् । अवरुद्धयेत्यव - रुद्धय । एति । धत्ते ॥ 4

(अशीयत् तत्- तेन-वेद- दुर्भैः पञ्चविंशतिश्च) (A1)

TS 1.5.2.1

परेति । वै । एषः । यज्ञम् । पशून् । वपति । यः । अग्निम् । उद्वासयत् इत्युत् - वासयते । पञ्चकपाल इति पञ्च - कपालः । पुरोडाशः । भवति । पाङ्कः । यज्ञः । पाङ्काः । पशवः । यज्ञम् । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । वीरहेति वीर - हा । वै । एषः । देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्वासयत् इत्युत् - वासयते । न । वै । एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायव इत्युत्-यवः । पुरा । अन्नम् । अक्षन् । पङ्क्यः । याज्यानुवाक्या इति याज्या - अनुवाक्याः । भवन्ति । पाङ्कः । यज्ञः । पाङ्कः । पुरुषः । देवान् । एव । वीरम् । निरवदायेति निः - अवदाय । अग्निम् । पुनः । एति । 5

TS 1.5.2.2

धृते । शताक्षरा इति शत - अक्षराः । भवन्ति । शतायुरिति शत - आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत - इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । यत् । वै । अग्निः । आहित इत्या - हितः । न । ऋद्धयते । ज्यायः । भागधेयमिति भाग - धेयम् । निकामयमान इति नि - कामयमानः । यत् । आग्नेयम् । सर्वम् । भवति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । समिति । वै । एतस्य । गृहे । वाक् । सृज्यते । यः । अग्निम् । उद्वासयत् इत्युत् - वासयते । सः । वाचम् । सःसृष्टमिति सं - सृष्टम् । यजमानः । ईश्वरः । अन्विति । पराभवितोरिति परा - भवितोः । विभक्तय इति वि - भक्तयः । भवन्ति । वाचः । विधृत्या इति वि - धृत्यै । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा - भावाय । 6

TS 1.5.2.3

विभक्तिमिति वि - भक्तिम् । करोति । ब्रह्म । एव । तत् । अकः । उपाश्वित्युप-अशु । यजति । यथा । वामम् । वसु । विविदानः । गूहति । तादृक् । एव । तत् । अग्निम् । प्रतीति । स्विष्टकृतमिति स्विष्ट- कृतम् । निरिति । आह । यथा । वामम् । वसु । विविदानः

। प्रकाशमिति प्र - काशम् । जिगमिषति । तादृक् । एव । तत् । विभक्तिमिति वि - भक्तिम् ।
 । उक्त्वा । प्रयाजेनेति प्र - याजेन । वषट् । करोति । आयतनादित्या - यतनात् । एव । न ।
 । एति । यजमानः । वै । पुरोडाशः । पशवः । एते इति । आहुती इत्या - हुती । यत् ।
 अभितः । पुरोडाशम् । एते इति । आहुती इत्या - हुती । 7

TS 1.5.2.4

जुहोति । यजमानम् । एव । उभयतः । पशुभिरिति पशु - भिः । परीति । गृह्णाति ।
 कृतयजुरिति कृत - यजुः । संभृतसंभार इति संभृत - संभारः । इति । आहुः । न । संभृत्या
 इति सं - भृत्याः । संभारा इति सं-भाराः । न । यजुः । कर्तव्यम् । इति । अथा इति
 । खलु । संभृत्या इति सं - भृत्याः । एव । संभारा इति सं-भाराः । कर्तव्यम् । यजुः ।
 यज्ञस्य । समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै । पुनर्निष्कृत इति पुनः - निष्कृतः । रथः । दक्षिणा ।
 पुनरुत्थस्यूतमिति पुनः - उत्थस्यूतम् । वासः । पुनरुत्थसृष्ट इति पुनः - उत्थसृष्टः । अनुद्वान् ।
 पुनराधेयस्येति पुनः - आधेयस्य । समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै । सप्त । ते । अग्ने । समिध
 इति सं - इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । अग्निहोत्रमित्यग्नि - होत्रम् । जुहोति । यत्रयत्रेति
 यत्र-यत्र । एव । अस्य । न्यक्तमिति नि - अक्तम् । ततः । 8

TS 1.5.2.5

एव । एनम् । अवेति । रुन्धे । वीरहेति वीर - हा । वै । एषः । देवानाम् । यः ।
 अग्निम् । उद्वासयत् इत्युत् - वासयते । तस्य । वरुणः । एव । ऋणयादित्यृण - यात् ।
 । आग्निवारुणमित्याग्नि - वारुणम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । अनु । निरिति
 । वपेत् । यम् । च । एव । हन्ति । यः । च । अस्य । ऋणयादित्यृण - यात् ।
 तौ । भागधेयेनेति भाग - धेयेन । प्रीणाति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः ॥ 9

(आ-ऽपराभावाय-पुरोडाशमेते-आहुती-ततः -षट्त्रिंशच्च) (A2)

TS 1.5.3.1

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । अन्तरिक्षम् । महित्वेति महि-त्वा ॥ उपस्थ इत्युप - स्थे । ते । देवि । अदिते । अग्निम् । अन्नादमित्यन्न - अदम् । अन्नाद्यायेत्यन्न - अद्याय । एति । दधे ॥ एति । अयम् । गौः । पृश्निः । अक्रमीत् । असनत् । मातरम् । पुनः ॥ पितरम् । च । प्रयन्निति प्र - यन् । सुवः ॥ त्रिंशत् । धाम । वीति । राजति । वाक् । पतङ्गाय । शिश्रिये ॥ प्रतीति । अस्य । वह । द्युभिरिति द्यु - भिः । अस्य । प्राणादिति प्र - अनात् । अपानतीत्यप - अनती । अन्तः । चरति । रोचना ॥ वीति । अख्यत् । महिषः । सुवः ॥ यत् । त्वा । 10

TS 1.5.3.2

क्रुद्धः । परोवपेति परा - उपव । मन्युना । यत् । अवर्त्या ॥ सुकल्पमिति सु - कल्पम् । अग्ने । तत् । तव । पुनः । त्वा । उदिति । दीपयामसि ॥ यत् । ते । मन्युपरोवस्येति मन्यु-परोवस्य । पृथिवीम् । अन्विति । दुद्धसे ॥ आदित्याः । विश्वे । तत् । देवाः । वसवः । च । समाभरन्निति सं - आभरन् ॥ मनः । ज्योतिः । जुष्टाम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि - छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥ सप्त । ते । अग्ने । समिध इति सं - इधः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । 11

TS 1.5.3.3

ऋषयः । सप्त । धाम । प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेति सप्त - धा । त्वा । यजन्ति । सप्त । योनीः । एति । पृणस्व । घृतेन ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा । आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने । पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वफस्त्रियेति विश्व - फस्त्रिया । विश्वतः । परि ॥ लेकः । सलेक इति स - लेकः । सुलेक इति सु - लेकः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु । केतः । सकेत इति स - केतः । सुकेत इति सु - केतः । ते । नः ।

) । आ॒दि॒त्याः । आ॒ज्य॑म् । जु॒षा॒णाः । वि॒य॒न्तु । वि॒व॑स्वान् । अ॒दि॑तिः । दे॒व॑जूतिरिति दे॒व॑
- जू॒तिः । ते । नः । आ॒दि॒त्याः । आ॒ज्य॑म् । जु॒षा॒णाः । वि॒य॒न्तु ॥ 12

(त्वा॒-जि॒ह्वाः स॒प्त-सु॒के॒त॒स्ते न॒-स्त्रयो॑दश च) (A3)

TS 1.5.4.1

भूमिः । भृ॒म्ना । द्यौः । व॒रि॒णा । इति॑ । आ॒ह् । आ॒शि॒षे॒त्याँ - शि॒षाँ । ए॒व । ए॒न॒म् । एति॑
। ध॒त्ते । सर्पाः । वै । जी॒र्य॑न्तः । अ॒म॒न्य॒न्तु । सः । ए॒त॒म् । क॒स॒र्णी॑रः । का॒द्र॒वे॒यः ।
मन्त्र॑म् । अ॒प॒श्य॒त् । ततः॑ । वै । ते । जी॒र्णाः । त॒नूः । अ॒पे॒ति । अ॒घ्न॒त् । सर्प॑रा॒ज्ञिया॒
इति॑ सर्प॑-रा॒ज्ञियाः॑ । ऋ॒ग्भि॒रित्यृक् - भिः । गा॒रू॒ह॑प॒त्य॒मिति॑ गा॒रू॒ह॑ - प॒त्य॒म् । एति॑ । दु॒धा॒ति
। पु॒न॒र्न॒व॒मिति॑ पु॒नः- न॒व॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒ज॒र॑म् । कृ॒त्वा । एति॑ । ध॒त्ते । अथो॑ इति॑ ।
पू॒त॒म् । ए॒व । पृ॒थि॒वी॒म् । अ॒न्ना॒द्य॒मित्य॑न्न - अ॒द्य॑म् । न । उ॒पे॒ति । अ॒न॒म॒त् । सा । ए॒त॒म् । 13

TS 1.5.4.2

मन्त्र॑म् । अ॒प॒श्य॒त् । ततः॑ । वै । ता॒म् । अ॒न्ना॒द्य॒मित्य॑न्न - अ॒द्य॑म् । उ॒पे॒ति । अ॒न॒म॒त् ।
यत् । सर्प॑रा॒ज्ञिया॒ इति॑ सर्प॑-रा॒ज्ञियाः॑ । ऋ॒ग्भि॒रित्यृक् - भिः । गा॒रू॒ह॑प॒त्य॒मिति॑ गा॒रू॒ह॑ - प॒त्य॒म्
। आ॒द॒धा॒ती॒त्याँ - द॒धा॒ति । अ॒न्ना॒द्य॒स्ये॒त्य॑न्न - अ॒द्य॑स्य । अ॒व॒रु॒द्ध्या॒ इत्य॑व॑ - रु॒द्ध्यै । अथो॑
इति॑ । अ॒स्या॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । प्र॒ति॒ष्ठि॒त॒मिति॑ प्र॒ति - स्थि॒त॒म् । एति॑ । ध॒त्ते । यत् ।
त्वा । कु॒द्धः । प॒रो॒व॒पेति॑ प॒रा - उ॒व॒प॑ । इति॑ । आ॒ह् । अ॒पे॒ति । हु॒ते । ए॒व । अ॒स्मै ।
तत् । पु॒नः । त्वा । उ॒दि॒ति । दी॒प॒या॒म॒सि । इति॑ । आ॒ह् । स॒मि॒ति । इ॒न्धे । ए॒व ।
ए॒न॒म् । यत् । ते । म॒न्यु॒प॒रो॒प्त॒स्येति॑ म॒न्यु - प॒रो॒प्त॒स्य । इति॑ । आ॒ह् । दे॒व॒ता॑भिः । ए॒व । 14

TS 1.5.4.3

ए॒न॒म् । स॒मि॒ति । भ॒र॒ति । वी॒ति । वै । ए॒त॒स्य॑ । य॒ज्ञः । छि॒द्य॒ते । यः । अ॒ग्नि॑म् ।
उ॒द्वा॒स॒य॒त॒ इत्यु॑त् - वा॒स॒य॒ते । बृ॒ह॒स्प॒ति॒व॒त्येति॑ बृ॒ह॒स्प॒ति॑ - व॒त्य । ऋ॒चा । उ॒पे॒ति । ति॒ष्ठ॒ते ।

ब्रह्म॑ । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒हस्प॑तिः । ब्रह्म॑णा । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । दु॒धाति॑ । व॒च्छिन्न॑मिति॒
वि॒च्छिन्न॑म् । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । इ॒मम् । दु॒धातु॑ । इति॑ । आ॒ह । सं॒त॒त्या इति॑ सं - त॒त्यै ।
वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । इ॒ह । मा॒द॒य॒न्ता॒म् । इति॑ । आ॒ह । स॒न्त॒त्येति॑ सं - त॒त्यं । ए॒व । य॒ज्ञम् ।
दे॒वेभ्यः॑ । अ॒न्विति॑ । दि॒शति॑ । स॒प्त । ते । अ॒ग्ने । स॒मिध॑ इति॑ सं - इ॒धः । स॒प्त । जि॒ह्वाः । 15

TS 1.5.4.4

इति॑ । आ॒ह । स॒प्तस॒प्तेति॑ स॒प्त - स॒प्त । वै । स॒प्त॒धेति॑ स॒प्त - धा । अ॒ग्नेः । प्रि॒याः । त॒नुवः॑
। ताः । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । पुनः॑ । ऊ॒र्जा । स॒ह । र॒य्या । इति॑ । अ॒भितः॑ ।
पु॒रोडा॑शम् । आ॒हुती॑ इत्या - हुती॑ । जु॒होति॑ । य॒ज॒मान॑म् । ए॒व । ऊ॒र्जा । च । र॒य्या । च
। उ॒भ॒यतः॑ । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । आ॒दित्याः॑ । वै । अ॒स्मात् । लो॒कात् । अ॒मुम् । लो॒कम्
। आ॒य॒न् । ते । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । वी॒तिं । अ॒तृष्य॑न् । ते । इ॒मम् । लो॒कम् । पुनः॑
। अ॒भ्य॒वेत्ये॒त्य॑भि - अ॒वेत्य॑ । अ॒ग्निम् । आ॒धाये॒त्या॑ - धा॒यं । ए॒तान् () । हो॒मान् । अ॒जु॒ह्वुः
। ते । आ॒र्द्ध॒व॒न् । ते । सु॒व॒र्ग॒मिति॑ सु॒वः - ग॒म् । लो॒कम् । आ॒य॒न् । यः । प॒रा॒चीन॑म् ।
पुन॑रा॒धेया॑दिति॑ पुनः॑ - आ॒धेया॑त् । अ॒ग्निम् । आ॒द॒धी॒तेत्या॑ - द॒धीत॑ । सः । ए॒तान् । हो॒मान्
। जु॒हुया॑त् । या॒म् । ए॒व । आ॒दित्याः॑ । ऋ॒द्धि॑म् । आ॒र्द्ध॒व॒न् । ता॒म् । ए॒व । ऋ॒द्धोति॑ ॥ 16

(सैतं-देवताभिरेव-जिह्वा-एतान्-पञ्चविंशतिश्च) (A4)

TS 1.5.5.1

उ॒प॒प्र॒य॒न्त॒ इत्यु॑प - प्र॒य॒न्तः॑ । अ॒द्ध॒रम् । म॒न्त्र॑म् । वो॒चे॒म् । अ॒ग्न्यै॑ ॥ आ॒रे । अ॒स्मे इति॑ ।
च । शृ॒ण्व॒ते ॥ अ॒स्य । प्र॒त्ना॑म् । अ॒न्विति॑ । द्यु॒त॑म् । शु॒क्रम् । दु॒दु॒हे । अ॒ह॒यः ॥ प॒यः
। स॒ह॒स्र॒सामि॑ति॒ सह॒स्र - सा॒म् । ऋ॒षि॑म् ॥ अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । प॒तिः ।
पृ॒थि॒व्याः । अ॒यम् ॥ अ॒पाम् । रे॒ता॒श॑सि । जि॒न्व॒ति ॥ अ॒यम् । इ॒ह । प्र॒थ॒मः । धा॒यि ।
धा॒तृभि॑रिति॑ धा॒तृ - भिः॑ । हो॒ता॑ । य॒जि॑ष्ठः । अ॒द्ध॒रेषु॑ । ई॒ड्यः॑ ॥ य॒म् । अ॒म॒वानः॑ । भृ॒गवः॑

। वि॒रु॒रुचुरि॑तिं वि - रु॒रुचुः । वने॑षु । चि॒त्रम् । वि॒भुव॑मितिं वि - भुव॑म् । वि॒शेवि॑श् इतिं वि॒शे
- वि॒शे ॥ उ॒भा । वा॒म् । इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र - अ॒ग्नी । आ॒हुव॑द्भ्यै । 17

TS 1.5.5.2

उ॒भा । राध॑सः । स॒ह । मा॒दुय॑द्भ्यै ॥ उ॒भा । दा॒तारौ॑ । इ॒षाम् । र॒यी॒णाम् । उ॒भा । वाज॑स्य
। सा॒तये॑ । हु॒वे । वा॒म् ॥ अ॒यम् । ते । योनिः॑ । ऋ॒त्वियः॑ । यतः॑ । जा॒तः । अरो॑चथाः
॥ तम् । जा॒नन् । अ॒ग्ने । एति॑ । रो॒ह । अथ॑ । नः । व॒र्द्धय॑ । र॒यिम् ॥ अ॒ग्ने । आ॒यू॒षि
। प॒वसे॑ । एति॑ । सु॒व । ऊ॒र्जम् । इ॒षम् । च । नः ॥ आ॒रे । बा॒धस्व॑ । दु॒च्छुना॑म् ॥
अ॒ग्ने । प॒वस्व॑ । स्व॒पा इति॑ सु - अपाः॑ । अ॒स्मे इति॑ । व॒र्चः । सु॒वीर्य॑मिति॑ सु - वीर्य॑म् ॥
दध॑त् । पोष॑म् । र॒यिम् । 18

TS 1.5.5.3

मयि॑ ॥ अ॒ग्ने । पा॒व॒क् । रो॒चिषा॑ । म॒न्द्रया॑ । दे॒व । जि॒ह्वा॑ ॥ एति॑ । दे॒वान् । व॒क्षि ।
य॒क्षि । च ॥ सः । नः । पा॒व॒क् । दी॒दिवः॑ । अ॒ग्ने । दे॒वान् । इ॒ह । एति॑ । व॒ह ॥ उपे॑ति
। य॒ज्ञम् । ह॒विः । च । नः ॥ अ॒ग्निः । शुचि॑व्रततम् इति शुचि॑व्रत - तम् । शुचिः॑ । वि॒प्रः
। शुचिः॑ । क॒विः ॥ शुचिः॑ । रो॒चते॑ । आ॒हुत॑ इत्या - हु॒तः ॥ उ॒दिति॑ । अ॒ग्ने । शुच॑यः
। तव॑ । शु॒क्राः । भ्राज॑न्तः । ई॒रते॑ ॥ तव॑ । ज्योती॑षि । अ॒र्चयः॑ ॥ आ॒यु॒र्दा इत्या॑युः -
दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । आ॒युः । म॒ । 19

TS 1.5.5.4

दे॒हि । व॒र्चो॑दा इति॑ व॒र्चः- दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । व॒र्चः । मे॒ । दे॒हि । त॒नूपा॑ इति॑ त॒नू
- पाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे॒ । पा॒हि । अ॒ग्ने । यत् । मे॒ । त॒नुवाः॑ । ऊ॒नम्
। तत् । मे॒ । एति॑ । पृ॒ण । चि॒त्राव॑सो इति॑ चि॒त्र - व॒सो । स्व॒स्ति । ते । पा॒रम् ।
अ॒शीय॑ । इन्धा॑नाः । त्वा॒ । श॒तम् । हि॒माः । द्यु॒मन्त॑ इति॑ द्यु- मन्तः॑ । स॒मिति॑ । इ॒धीम॑हि

। वयस्वन्तः । वयस्कृतमिति वयः-कृतम् । यशस्वन्तः । यशस्कृतमिति यशः - कृतम् ।
 सुवीरांस इति सु - वीरांसः । अदोभ्यम् ॥ अग्ने । सपत्नदंभनमिति सपत्न - दंभनम् । वरूषिष्ठे
 । अधीति । नाके ॥ समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा () । अगथाः ।
 समिति । ऋषीणाम् । स्तुतेन । समिति । प्रियेण । धाम्ना ॥ त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चा इति
 सूर्य - वर्चाः । असि । समिति । माम् । आयुषा । वर्चसा । प्रजयेति प्र - जया । सृज ॥ 20

(आहुवद्भ्यै-पोषं रयिं-मे-वर्चसा-सप्तदश च) (A5)

TS 1.5.6.1

समिति । पश्यामि । प्रजा इति प्र - जाः । अहम् । इडंप्रजस इतीडं - प्रजसः । मानवीः ॥
 सर्वाः । भवन्तु । नः । गृहे ॥ अभः । स्थ । अम्भः । वः । भक्षीय । महः । स्थ ।
 महः । वः । भक्षीय । सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षीय । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम्
 । वः । भक्षीय । रेवंतीः । रमद्धम् । अस्मिन् । लोके । अस्मिन् । गोष्ठ इति गो-स्थे ।
 अस्मिन् । क्षये । अस्मिन् । योनौ । इह । एव । स्तु । इतः । मा । अपेति । गातु ।
 ब्रह्मीः । मे । भूयास्तु । 21

TS 1.5.6.2

संहितेति सं - हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व - रूपीः । एति । मा । ऊर्जा । विश ।
 एति । गौपत्येन । एति । रायः । पोषेण । सहस्रपोषमिति सहस्र - पोषम् । वः । पुष्यासम्
 । मयि । वः । रायः । श्रयन्ताम् ॥ उपेति । त्वा । अग्ने । दिवेदिव इति दिवे-दिवे ।
 दोषावस्तरिति दोषा-वस्तुः । धिया । वयम् ॥ नमः । भरन्तः । एति । इमसि ॥ राजन्तम्
 । अद्धराणाम् । गोपामिति गो - पाम् । ऋतस्य । दीदिविम् ॥ वर्धमानम् । स्वे । दमे ॥
 सः । नः । पिता । इव । सूनवे । अग्ने । सुपायन इति सु - उपायनः । भव ॥ सचस्व
 । नः । स्वस्तये ॥ अग्ने । 22

TS 1.5.6.3

त्वम् । नः । अन्तमः ॥ उ॒त । त्रा॒ता । शि॒वः । भ॒व । व॒रू॒थ्यः ॥ तम् । त्वा । शो॒चि॒ष्ठ
 । दी॒दिवः ॥ सु॒म्नाय॑ । नूनम् । ई॒महे॑ । सखि॑भ्य इति सखि॑ - भ्यः ॥ वसुः । अ॒ग्निः ।
 वसु॑श्रवा इति वसु॑ - श्रवाः ॥ अ॒च्छ । न॒क्षि । द्यु॒मत्त॑म् इति द्यु॒मत् - त॑म् । रा॒यिम् । दाः
 ॥ ऊ॒र्जा । वः । प॒श्या॒मि । ऊ॒र्जा । मा । प॒श॒य॒त । रा॒यः । पोषे॑ण । वः । प॒श्या॒मि ।
 रा॒यः । पोषे॑ण । मा । प॒श॒य॒त । इडाः । स्थ । म॒धुकृ॑त् इति मधु॑ - कृ॒तः । स्यो॒नाः ।
 मा । एति॑ । वि॒श॒त । इराः । म॒दः ॥ स॒हस्र॑पोषमिति सहस्र॑ - पोषम् । वः । पु॒ष्या॒सम् । 23

TS 1.5.6.4

मयि॑ । वः । रा॒यः । श्र॒य॒न्ता॒म् ॥ तत् । स॒वितुः । वरे॑ण्यम् । भ॒र्गः । दे॒वस्य॑ । धी॒महि॑ ॥
 धियः॑ । यः । नः । प्र॒चो॒दया॒दिति॑ प्र॒चो॒दया॑त् ॥ सो॒मान॑म् । स्वर॑णम् । कृ॒णु॒हि । ब्र॒ह्म॒णः
 । प॒ते ॥ क॒क्षी॒वन्त॑मिति क॒क्षी - व॒न्त॑म् । यः । औ॒शि॒जम् । क॒दा । च॒न । स्त॒रीः । अ॒सि
 । न । इ॒न्द्र । स॒श्व॒सि । दा॒शुषे॑ ॥ उ॒पो॒पेत्यु॑प - उ॒प । इत् । नु । म॒घव॑न्निति मघ॑ - व॒न्न
 । भू॒यः । इत् । नु । ते । दान॑म् । दे॒वस्य॑ । पृ॒च्य॒ते ॥ प॒रीति॑ । त्वा । अ॒ग्ने । पु॒रम् ।
 व॒यम् । वि॒प्रम् । स॒ह॒स्य । धी॒महि॑ ॥ धृ॒ष॒द्वर्ण॑मिति धृ॒षत् - वर्ण॑म् () । दि॒वेदि॑व इति दि॒वे -
 दि॒वे । भे॒त्ता॒रम् । भ॒ङ्गुरा॑वत् इति भ॒ङ्गुर॑ - व॒त् ॥ अ॒ग्ने । गृ॒ह॒प॒त॒ इति॑ गृ॒ह - प॒ते । सु॒गृ॒ह॒प॒ति॒रिति॑
 सु - गृ॒ह॒प॒तिः । अ॒हम् । त्वया॑ । गृ॒ह॒प॒ति॒नेति॑ गृ॒ह - प॒ति॒ना । भू॒या॒सम् । सु॒गृ॒ह॒प॒ति॒रिति॑ सु -
 गृ॒ह॒प॒तिः । मया॑ । त्वम् । गृ॒ह॒प॒ति॒नेति॑ गृ॒ह - प॒ति॒ना । भू॒याः । श॒तम् । हि॒माः । ताम् ।
 आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ - शि॒षम् । एति॑ । शा॒से । तन्त॑वे । ज्योति॑ष्मतीम् । ताम् । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ -
 शि॒षम् । एति॑ । शा॒से । अ॒मुष्मै॑ । ज्योति॑ष्मतीम् ॥ 24

(भूयास्त-स्वस्तयेऽग्ने-पुष्यासं-धृषद्वर्ण-मेकान्नत्रिंशच्च) (A6)

TS 1.5.7.1

अयंज्ञः । वै । एषः । यः । अ॒सामा । उ॒प॒प्र॒यन्त॒ इत्यु॒प - प्र॒यन्तः । अ॒द्ध॒रम् । इति॑ ।
 आ॒ह । स्तोम॑म् । ए॒व । अ॒स्मै । यु॒नक्ति॑ । उ॒पेति॑ । इति॑ । आ॒ह । प्र॒जेति॑ प्र - जा ।
 वै । प॒शवः॑ । उ॒पेति॑ । इ॒मम् । लो॒कम् । प्र॒जामि॑ति प्र - जाम् । ए॒व । प॒शून् । इ॒मम् ।
 लो॒कम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अ॒स्य । प्र॒त्नाम् । अ॒न्वि॑ति । द्यु॒तम् । इति॑ । आ॒ह । सु॒व॒र्ग
 इति॑ सु॒वः - गः । वै । लो॒कः । प्र॒त्नः । सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः - गम् । ए॒व । लो॒कम् ।
 स॒मारो॑ह॒तीति॑ सं - आ॒रोह॑ति । अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । इति॑ । आ॒ह । मूर्धा॑नम् । 25

TS 1.5.7.2

ए॒व । ए॒नम् । स॒माना॑नम् । क॒रोति॑ । अथो॑ इति॑ । दे॒वलो॑का॒दिति॑ दे॒व - लो॒कात् । ए॒व ।
 म॒नुष्य॑लो॒क इति॑ म॒नुष्य॑ - लो॒के । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । अ॒यम् । इ॒ह । प्र॒थमः॑ । धा॒यि ।
 धा॒तृभि॑रिति॑ धा॒तृ - भिः । इति॑ । आ॒ह । मु॒ख्यम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । उ॒भा । वा॒म्
 । इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । आ॒हुव॑द्ध्यै । इति॑ । आ॒ह । ओ॒जः । ब॒लम् । ए॒व । अ॒वेति॑ ।
 रु॒न्धे । अ॒यम् । ते । यो॒निः । ऋ॒त्वि॒यः । इति॑ । आ॒ह । प॒शवः॑ । वै । र॒यिः । प॒शून्
 । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ष॒ड्भिरि॑ति॑ षट् - भिः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । षट् । वै । 26

TS 1.5.7.3

ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ष॒ड्भिरि॑ति॑ षट् - भिः । उ॒त्तरा॑भि॒रित्यु॒त् - त॒राभिः॑
 । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । द्वा॒दश॑ । स॒मिति॑ । प॒द्यन्ते॑ । द्वा॒दश॑ । मा॒साः । स॒म्व॒त्स॒र इति॑ सं -
 व॒त्स॒रः । स॒म्व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रे । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । यथा॑ । वै । पु॒रुषः॑ ।
 अ॒श्वः । गौः । जी॒र्यति॑ । ए॒वम् । अ॒ग्निः । आ॒हि॒त इत्या॑ - हि॒तः । जी॒र्यति॑ । स॒म्व॒त्स॒रस्येति॑
 सं - व॒त्स॒रस्य॑ । प॒रस्ता॑त् । आ॒ग्निपा॒व॒मा॒नीभि॑रित्या॒ग्नि - पा॒व॒मा॒नीभिः॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ ।
 पु॒न॒र्न॒वमि॑ति॑ पु॒नः-न॒वम् । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ज॒रम् । क॒रोति॑ । अथो॑ इति॑ । पु॒नाति॑ । ए॒व ।
 उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । यो॒गः । ए॒व । अ॒स्य । ए॒षः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । 27

TS 1.5.7.4

दमः । ए॒व । अ॒स्य॒ । ए॒षः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॒ । या॒च्चै । ए॒व । अ॒स्य॒ । ए॒षा । उ॒पेति॑
 । ति॒ष्ठते॒ । यथा॑ । पा॒पी॒यान् । श्रेय॑से । आ॒ह॒त्येत्या॑ - ह॒त्य॑ । न॒म॒स्यति॑ । ता॒दृक् । ए॒व
 । तत् । आ॒यु॒र्दा इत्या॑युः - दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि॒ । आ॒युः । मे॒ । दे॒हि । इति॑ । आ॒ह॒ ।
 आ॒यु॒र्दा इत्या॑युः - दाः । हि । ए॒षः । व॒र्चो॒दा इति॑ व॒र्चः - दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि॒ । व॒र्चः ।
 मे॒ । दे॒हि । इति॑ । आ॒ह॒ । व॒र्चो॒दा इति॑ व॒र्चः - दाः । हि । ए॒षः । त॒नू॒पा इति॑ त॒नू - पाः
 । अ॒ग्ने । अ॒सि॒ । त॒नु॒वम् । मे॒ । पा॒हि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । 28

TS 1.5.7.5

त॒नू॒पा इति॑ त॒नू - पाः । हि । ए॒षः । अ॒ग्ने॑ । यत् । मे॒ । त॒नु॒वाः । ऊ॒नम् । तत्
 । मे॒ । एति॑ । पृ॒ण॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यत् । मे॒ । प्र॒जा॒या इति॑ प्र - जा॒यै । प॒शूना॑म्
 । ऊ॒नम् । तत् । मे॒ । एति॑ । पू॒र॒य॒ । इति॑ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह॒ । चि॒त्रा॒व॒सो
 इति॑ चि॒त्र - व॒सो । स्व॒स्ति॒ । ते॒ । पा॒रम् । अ॒शी॒य॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । रा॒त्रिः । वै ।
 चि॒त्रा॒व॒सु॒रिति॑ चि॒त्र - व॒सुः । अ॒व्यु॑ष्ट्या॒ इत्य॑वि॒ - उ॒ष्ट्र्यै॑ । वै । ए॒तस्यै॑ । पु॒रा । ब्रा॒ह्म॒णाः
 । अ॒भैषुः॑ । व्यु॑ष्टि॒मिति॑ वि - उ॒ष्टि॒म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । इ॒न्धा॒नाः । त्वा॒ । श॒तम् । 29

TS 1.5.7.6

हि॒माः । इति॑ । आ॒ह॒ । श॒ता॒यु॒रिति॑ श॒त - आ॒युः । पु॒रु॑षः । श॒तेन्द्रि॑य॒ इति॑ श॒त - इन्द्रि॑यः
 । आ॒यु॑षि॒ । ए॒व । इन्द्रि॑ये । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॒ । ए॒षा । वै । सू॒र्मी॒ । क॒र्ण॒का॒व॒तीति॑
 क॒र्ण॒क॒व॒ती॒ । ए॒तया॑ । ह॒ । स्म॒ । वै । दे॒वाः । अ॒सु॑रा॒णाम् । श॒त॒त॒रु॒हानि॑ति॒ शत॑ - त॒रु॒हान्
 । तृ॒ह॒न्ति॒ । यत् । ए॒तया॑ । स॒मिध॑मिति॒ सं॒इ॒धम् । आ॒द॒धा॒तीत्या॑ - द॒धा॑ति॒ । व॒ज्रम् । ए॒व
 । ए॒तत् । श॒त॒घ्नी॑मिति॒ शत॑ - घ्नी॒म् । य॒ज॑मानः । भ्रातृ॑व्या॒य । प्रेति॑ । ह॒र॒ति॒ । स्तृ॒त्यै॑ ।
 अ॒च्छ॑ब॒न्दा॒र॒मित्य॑च्छ॑ब॒न्ट् - का॒र॒म् । स॒मिति॑ । त्वम् । अ॒ग्ने॑ । सू॒र्य॑स्य । व॒र्च॑सा । अ॒ग॒थाः

। इति । आह । एतत् । त्वम् । असि । इदम् । अहम् () । भूयासम् । इति । वाव । एतत् । आह । त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चा इति सूर्य - वर्चाः । असि । इति । आह । आशिषमित्या - शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ 30

(मूर्द्धानः-षड्वा-एष उप तिष्ठते-पाहीत्याह-शत-महः षोडश च) (A7)

TS 1.5.8.1

समिति । पश्यामि । प्रजा इति प्र - जाः । अहम् । इति । आह । यावन्तः । एव । ग्राम्याः । पशवः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । अभः । स्थ । अभः । वः । भक्षीय । इति । आह । अभः । हि । एताः । महः । स्थ । महः । वः । भक्षीय । इति । आह । महः । हि । एताः । सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षीय । इति । आह । सहः । हि । एताः । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम् । वः । भक्षीय । इति । 31

TS 1.5.8.2

आह । ऊर्जः । हि । एताः । रेवतीः । रमद्धम् । इति । आह । पशवः । वै । रेवतीः । पशून् । एव । आत्मन् । रमयते । इह । एव । स्त । इतः । मा । अपेति । गात् । इति । आह । ध्रुवाः । एव । एनाः । अनपगा इत्यनप-गाः । कुरुते । इष्टकचिदितीष्टक-चित् । वै । अन्यः । अग्निः । पशुचिदिति पशु - चित् । अन्यः । संहितेति सं - हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व - रूपीः । इति । वृथ्सम् । अभीति । मृशति । उपेति । एव । एनम् । धत्ते । पशुचितमिति पशु - चितम् । एनम् । कुरुते । प्रेति । 32

TS 1.5.8.3

वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । आहवनीयमित्या - हवनीयम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । गारहपत्यमिति गारह - पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । अस्मिन् । एव ।

लोके । प्रतीतिं । तिष्ठति । अथो इति । गार्हपत्यायेति गार्ह - पत्याय । एव । नीतिं । हुते । गायत्रीभिः । उपेति । तिष्ठते । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । एव । आत्मन् । धृते । अथो इति । यत् । एतम् । तृचम् । अन्वाहेत्यनु - आह । संतत्या इति सं - तत्यै । गार्हपत्यमिति गार्ह - पत्यम् । वै । अन्विति । द्विपाद इति द्वि - पादः । वीराः । प्रेतिं । जायन्ते । यः । एवम् । विद्वान् । द्विपदाभिरिति द्वि - पदाभिः । गार्हपत्यमिति गार्ह - पत्यम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । 33

TS 1.5.8.4

एति । अस्य । वीरः । जायते । ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत् । इति । आह । आशिषमित्या - शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तत् । सवितुः । वरेण्यम् । इति । आह । प्रसूत्या इति प्र - सूत्यै । सोमानम् । स्वरणम् । इति । आह । सोमपीथमिति सोम - पीथम् । एव । अवेति । रुन्धे । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते । इति । आह । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । एव । अवेति । रुन्धे । कदा । चन । स्तरीः । असि । इति । आह । न । स्तरीम् । रात्रिम् । वसति । 34

TS 1.5.8.5

यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । परीतिं । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । इति । आह । परिधिमिति परि-धिम् । एव । एतम् । परीतिं । दुधाति । अस्कन्दाय । अग्ने । गृहपत् इति गृह - पते । इति । आह । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव । एतत् । शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न - अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् () । इति । ब्रयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म - वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिषमित्या - शिषम् । एति । शासे

। अ॒मुष्मै॑ । ज्योति॑ष्मतीम् । इति॑ । ब्रूयात् । यस्य॑ । पु॒त्रः । जा॒तः । स्यात् । तेजः॑ ।
ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्मव॑र्चसमिति॑ ब्रह्म - वर्च॑सम् । दुधा॒ति ॥ 35

(ऊ॒र्ज॑ वो भक्षीयेति॑ - प्र - गार्ह॑पत्यमुपतिष्ठते॑ - वसति॑-ज्योति॑ष्मती - मेका॒न्नत्रि॑ंशच्च) (A8)

TS 1.5.9.1

अ॒ग्निहो॑त्रमित्य॑ग्नि - हो॒त्रम् । जुहो॑ति । यत् । ए॒व । किम् । च॒ । यज॑मानस्य । स्वम् ।
तस्य॑ । ए॒व । तत् । रे॒तः । सि॒ञ्चति॑ । प्र॒जन॑न इति॑ प्र - जन॑ने । प्र॒जन॑नमिति॑ प्र - जन॑नम्
। हि । वै । अ॒ग्निः । अथ॑ । ओष॑धीः । अ॒न्त॑गता॒ इत्य॑न्त - ग॒ताः । दुह॑ति । ताः । ततः॑
। भूय॑सीः । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । यत् । सा॒यम् । जुहो॑ति । रे॒तः । ए॒व । तत् । सि॒ञ्चति॑ ।
प्रेति॑ । ए॒व । प्रा॒तुस्त॑नेनेति॑ प्रातः - तने॑न । ज॒न॒य॒ति । तत् । रे॒तः । सि॒क्तम् । न । त्वष्टा॑
। अ॒र्वि॒कृत॑मित्य॑र्वि - कृ॒तम् । प्रेति॑ । जा॒यते॑ । या॒व॒च्छ॑ इति॑ यावत् - शः । वै । रे॒त॑सः ।
सि॒क्तस्य॑ । 36

TS 1.5.9.2

त्वष्टा॑ । रू॒पाणि॑ । वि॒क॒रोतीति॑ वि - क॒रोति॑ । ता॒व॒च्छ॑ इति॑ तावत्-शः । वै । तत् । प्रेति॑
। जा॒यते॑ । ए॒षः । वै । दै॒व्यः । त्वष्टा॑ । यः । यज॑ते । ब॒ह्वीभिः॑ । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते
। रे॒त॑सः । ए॒व । सि॒क्तस्य॑ । ब॒हु॒श॑ इति॑ बहु - शः । रू॒पाणि॑ । वीति॑ । क॒रोति॑ । सः
। प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । श्वः श्व॑ इति॑ श्वः - श्वः । भू॒यान् । भ॒व॒ति । यः । ए॒वम् ।
वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । उ॒प॒तिष्ठ॑त॒ इत्यु॑प - तिष्ठ॑ते । अ॒हः । दे॒वाना॑म् । आसी॑त् । रा॒त्रिः ।
असु॑राणाम् । ते । असु॑राः । यत् । दे॒वाना॑म् । वि॒त्तम् । वेद्य॑म् । आसी॑त् । तेन॑ । सह॑ । 37

TS 1.5.9.3

रा॒त्रिम् । प्रेति॑ । अ॒वि॒श॒न् । ते । दे॒वाः । ही॒नाः । अ॒म॒न्य॒न्त॒ । ते । अ॒प॒श्य॒न् । आ॒ग्नेयी॑

। रात्रिः । आग्नेयाः । पशवः । इमम् । एव । अग्निम् । स्तवाम् । सः । नः । स्तुतः ।
 । पशून् । पुनः । दास्यति । इति । ते । अग्निम् । अस्तुवन् । सः । एभ्यः । स्तुतः ।
 रात्रियाः । अधीति । अहः । अभीति । पशून् । निरिति । अर्जत् । ते । देवाः । पशून् ।
 वित्त्वा । कामान् । अकुर्वत् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते
 । पशुमानिति पशु - मान् । भवति । 38

TS 1.5.9.4

आदित्यः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् । ऐत् । सः । अमुम् । लोकम्
 । गत्वा । पुनः । इमम् । लोकम् । अभीति । अद्भ्यायत् । सः । इमम् । लोकम्
 । आगत्येत्या - गत्य । मृत्योः । अबिभेत् । मृत्युसम्युत् इति मृत्यु-सम्युतः । इव ।
 हि । अयम् । लोकः । सः । अमन्यत् । इमम् । एव । अग्निम् । स्तवानि । सः ।
 मा । स्तुतः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयिष्यति । इति । सः । अग्निम् ।
 अस्तौत् । सः । एनम् । स्तुतः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । अगमयत् । यः । 39

TS 1.5.9.5

एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव ।
 लोकम् । एति । सर्वम् । आयुः । एति । अभीति । वै । एषः । अग्नी इति । एति ।
 रोहति । यः । एनौ । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्यारूढ
 इत्यभि - आरूढः । कामयते । तथा । करोति । नक्तम् । उपेति । तिष्ठते । न । प्रातः
 । समिति । हि । नक्तम् । व्रतानि । सृज्यन्ते । सह । श्रेयान् । च । पापीयान् । च ।
 आसाते इति । ज्योतिः । वै । अग्निः । तमः । रात्रिः । यत् । 40

TS 1.5.9.6

नक्तम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । ज्योतिषा । एव । तमः । त्रति । उपस्थेय इत्युप

- स्थेयः । अग्नी(3)ः । न । उपस्थेया(3) इत्युप-स्थेया(3)ः । इति । आहुः । मनुष्याय । इत् । नु । वै । यः । अहरहरित्यहः - अहः । आहत्येत्या - हत्य । अथ । एनम् । याचति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपेति । ऋच्छति । अथ । कः । देवान् । अहरहरित्यहः-अहः । याचिष्यति । इति । तस्मात् । न । उपस्थेय इत्युप - स्थेयः । अथो इति । खलु । आहुः । आशिष इत्या - शिषै । वै । कम् । यजमानः । यजते । इति । एषा । खलु । वै । 41

TS 1.5.9.7

आहिताग्नेरित्याहित-अग्नेः । आशीरित्या - शीः । यत् । अग्निम् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । तस्मात् । उपस्थेय इत्युप - स्थेयः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । पशून् । असृजत् । ते । सृष्टाः । अहोरात्रे इत्यहः - रात्रे । प्रेति । अविशन्न । तान् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । अन्विति । अविन्दत् । यत् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । स्वम् । एव । तत् । अन्विति । इच्छति । न । तत्र । जामि । अस्ति । इति । आहुः । यः । अहरहरित्यहः - अहः । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । इति । यः । वै । अग्निम् । प्रत्यङ् । उपतिष्ठत् इत्युप - तिष्ठते । प्रतीति । एनम् । ओषति । यः । पराङ् । विष्वङ् । प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः () । एति । कवातिर्यङ्ङिति कवा - तिर्यङ्ङ । इव । उपेति । तिष्ठेत् । न । एनम् । प्रत्योषतीति प्रति - ओषति । न । विष्वङ् । प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । एति ॥ 42

(सिक्तस्य-सह-भवति-यो-यत्-खलु वै-पशुभि-स्त्रयोदश च) (A9)

TS 1.5.10.1

मम । नाम । प्रथमम् । जातवेद इति जात - वेदः । पिता । माता । च । दुधतुः । यत् । अग्ने ॥ तत् । त्वम् । बिभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या - एतोः । तव । अहम् ।

नामं । बिभ्राणि । अग्ने ॥ ममं । नामं । तवं । च । जातवेद इति जात - वेदः । वासंसी
इति । इव । विवसानाविति वि-वसानौ । ये इति । चरावः ॥ आयुषे । त्वम् । जीवसे ।
वयम् । यथायथमिति यथा-यथम् । वि । परीति । दधावहै । पुनः । ते इति ॥ नमः ।
अग्नये । अप्रतिविद्धायेत्यप्रति - विद्धाय । नमः । अनाधृष्टायेत्यना - धृष्टाय । नमः । सम्राज
इति सं - राजे ॥ अषाढः । 43

TS 1.5.10.2

अग्निः । बृहद्वया इति बृहत् - व्याः । विश्वजिदिति विश्व - जित् । सहन्त्यः । श्रेष्ठः ।
गन्धर्वः ॥ त्वत्पितार इति त्वत्-पितारः । अग्ने । देवाः । त्वामाहुतय इति त्वाम् - आहुतयः
। त्वद्विवाचना इति त्वत् - विवाचनाः ॥ समिति । माम् । आयुषा । समिति । गौपत्येन ।
सुहित इति सु - हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतम् इति श्रेष्ठ - तम् । अयम् ।
भगवत्तम् इति भगवत्-तम् । अयम् । सहस्रसातम् इति सहस्र - सातम् ॥ अस्मै । अस्तु
। सुवीर्यमिति सु - वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुष्टाम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि -
छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ याः । इष्टाः । उषसः । निमृच इति नि-मृचः
। च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पर्यस्वतीः । ओषधयः । 44

TS 1.5.10.3

पर्यस्वत् । वीरुधाम् । पर्यः । अपाम् । पर्यसः । यत् । पर्यः ॥ तेन । माम् । इन्द्र ।
समिति । सृज ॥ अग्ने । व्रतपत् इति व्रत - पत्ते । व्रतम् । चरिष्यामि । तत् । शक्यम् ।
तत् । मे । राक्ष्यताम् ॥ अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । हुवे । देवान् । यज्ञियान् ।
इह । यान् । हवामहे ॥ एति । यन्तु । देवाः । सुमनस्यमाना इति सु - मनस्यमानाः ।
वियन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । युनक्तु ।
यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप - चिन्वन्ति । 45

TS 1.5.10.4

वे॒धसः॑ ॥ पू॒ष्णः॑ । तानि॑ । अपी॑ति । व्र॒ते । इन्द्र॑वा॒यू इतीन्द्र॑ - वा॒यू । वी॑ति । मुञ्च॑ता॒म्
 ॥ अभि॑न्नः । घ॒र्मः । जी॒रदा॑नु॒रिति॑ जी॒र - दा॑नुः । यतः॑ । आ॒त्तः । तत् । अ॒ग॒न् । पुनः॑
 ॥ इ॒ध्मः । वेदिः॑ । परि॑ध॒य इति॑ परि - ध॒यः । च॒ । स॒र्वे । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒युः । अ॒नु ।
 समि॑ति । च॒रन्ति॑ ॥ त्रय॑स्त्रि॒शदिति॑ त्रयः - त्रि॒शत् । तन्त॑वः । ये । वि॒त॒त्तिर॑ इति॑ वि -
 त॒त्तिरे॑ । ये । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । स्व॒धयेति॑ स्व - ध॒या । द॑द॒न्ते । तेषा॑म् । छि॒न्नम् । प्र॒तीति॑
 । ए॒तत् । दु॒धामि॑ । स्वाहा॑ । घ॒र्मः । दे॒वान् । अपी॑ति । ए॒तु ॥ 46

(अषाढ-ओषधय-उपचिन्वन्ति-पञ्चचत्वारिंशच्च) (A10)

TS 1.5.11.1

वै॒श्वान॑रः । नः॑ । ऊ॒त्या । आ । प्रेति॑ । या॒तु । प॒राव॑त॒ इति॑ प॒रा - व॑तः ॥ अ॒ग्निः । उ॒क्थेन॑
 । वाह॑सा ॥ ऋ॒तावा॑न॒मित्यु॑त-वा॒नम् । वै॒श्वान॑रम् । ऋ॒तस्य॑ । ज्योति॑षः । प॒तिम् ॥ अ॒ज॑स्रम्
 । घ॒र्मम् । ई॒महे ॥ वै॒श्वान॑रस्य॑ । द॒स॒नाभ्यः॑ । बृ॒हत् । अ॒रि॑णात् । ए॒कः । स्व॒प॒स्ययेति॑
 सु - अ॒प॒स्यया॑ । क॒विः ॥ उ॒भा । पि॒तरा॑ । म॒हय॑न् । अ॒जा॒य॒त । अ॒ग्निः । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑
 द्यावा॑-पृथि॒वी । भूरि॑रे॒त॒सेति॑ भूरि॑ - रे॒त॒सा ॥ पृ॒ष्टः । दि॒वि । पृ॒ष्टः । अ॒ग्निः । पृथि॑व्याम् ।
 पृ॒ष्टः । वि॒श्वाः । ओष॑धीः । ए॒ति । वि॒वेश॑ ॥ वै॒श्वान॑रः । स॒ह॑सा । पृ॒ष्टः । अ॒ग्निः । सः
 । नः॑ । दि॒वा । सः । 47

TS 1.5.11.2

रि॒षः । पा॒तु । न॒क्तम् ॥ जा॒तः । यत् । अ॒ग्ने । भु॒व॑ना । व्य॒ख्य॑ इति॑ वि - अ॒ख्यः॑ । पु॒शुम्
 । न । गो॒पा इति॑ गो - पाः । इ॒र्यः॑ । परि॑ज्मेति॑ परि - ज्मा ॥ वै॒श्वान॑र । ब्र॒ह्म॑णे । वि॒न्द्र
 । गा॒तुम् । यू॒यम् । पा॒तु । स्व॒स्तिभि॑रिति॑ स्व॒स्ति - भिः॑ । स॒दा । नः॑ ॥ त्वम् । अ॒ग्ने
 । शो॒चिषा॑ । शो॒शु॑चानः । ए॒ति । रोद॑सी इति॑ । अ॒पृ॒णाः । जा॒य॑मानः ॥ त्वम् । दे॒वान्

। अ॒भि॒श॒स्ते॒रित्य॒भि - श॒स्तेः । अ॒मु॒ञ्चः । वै॒श्वान॒र । जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त - वे॒दः । म॒हि॒त्वेति॑
महि - त्वा ॥ अ॒स्माक॑म् । अ॒ग्ने । म॒घव॑त्स्वि॒ति म॒घव॑त् - सु । धा॒र॒य । अना॑मि । क्ष॒त्रम् ।
अ॒ज॒र॑म् । सु॒वीर्य॑मि॒ति सु - वीर्य॑म् ॥ व॒यम् । ज॒ये॒म् । श॒ति॒न॑म् । स॒ह॒स्रि॑ण॑म् । वै॒श्वान॒र । 48

TS 1.5.11.3

वा॒ज॑म् । अ॒ग्ने । त॒वं । ऊ॒ति॒भि॒रित्य॒ति - भिः ॥ वै॒श्वान॒रस्य॑ । सु॒म॒ता॒वि॒ति सु - म॒तौ
। स्या॒म् । रा॒जा॑ । हि॒क॑म् । भु॒व॑ना॒नाम् । अ॒भि॒श्री॑रित्य॒भि - श्रीः ॥ इ॒तः । जा॒तः ।
वि॒श्व॑म् । इ॒दम् । वी॒ति॑ । च॒ष्टे । वै॒श्वान॒रः । य॒त॒ते । सू॒र्ये॒ण ॥ अ॒वे॒ति॑ । ते । हे॒डः
। व॒रु॒ण । नमो॑भि॒रिति॑ नमः - भिः । अ॒वे॒ति॑ । य॒ज्ञेभिः॑ । ई॒म॒हे । ह॒वि॒र्भि॒रिति॑ ह॒विः -
भिः ॥ क्ष॒य॒न्न॑ । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म - भ्यम् । अ॒सुर॑ । प्र॒चे॒त् इति॑ प्र - चे॒त् । रा॒ज॒न्न॑
। ए॒ना॒श॑सि । शि॒श्र॒थः । कृ॒ता॒नि ॥ उ॒दि॒ति॑ । उ॒त्त॒म॒मि॒त्यु॒त् - त॒मम् । व॒रु॒ण । पा॒श॑म् ।
अ॒स्मत् । अ॒वे॒ति॑ । अ॒ध॒मम् । वी॒ति॑ । म॒द्भ्य॑मम् । श्र॒था॒य ॥ अ॒थ॑ । व॒यम् । आ॒दि॒त्य । 49

TS 1.5.11.4

व्र॒ते । त॒वं । अना॑ग॒सः । अ॒दि॒तये॑ । स्या॒म् ॥ दु॒धि॒क्राव॑ण॒ इति॑ दधि - क्राव॑णः । अ॒का॒रि॒षम्
। जि॒ष्णोः । अ॒श्व॑स्य । वा॒जिनः॑ ॥ सु॒र॒भि । नः । मु॒खा॑ । क॒र॒त् । प्रे॒ति॑ । नः । आ॒यू॒श॑षि
। ता॒रि॒ष॒त् ॥ ए॒ति॑ । दु॒धि॒क्रा इति॑ दधि - क्राः । श॒व॑सा । प॒ञ्च । कृ॒ष्टीः । सू॒र्य । इ॒व ।
ज्योति॑षा । अ॒पः । त॒ता॒न ॥ स॒ह॒स्र॒सा इति॑ स॒ह॒स्र - साः । श॒त॒सा इति॑ श॒त - साः । वा॒जी
। अ॒वा॑ । पृ॒ण॒क्तु॑ । म॒द्धा॑ । स॒मि॒ति॑ । इ॒मा । व॒चा॒श॑सि ॥ अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । भु॒वः ॥ म॒रु॑तः
। य॒त् । ह॒ । वः । दि॒वः । सु॒म॒ना॒यन्त॑ इति॑ सु॒म॒न - यन्तः॑ । ह॒वा॑म॒हे ॥ ए॒ति॑ । तु । नः । 50

TS 1.5.11.5

उ॒पे॒ति॑ । ग॒न्त॒न् ॥ या । वः । श॒र्म । श॒श॒मा॒नाय॑ । स॒न्ति॑ । त्रि॒धा॒तूनी॑ति॒ त्रि - धा॑तूनि ।
दा॒शु॒षे॑ । य॒च्छ॒त् । अ॒धि॑ ॥ अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म - भ्यम् । ता॒नि॑ । म॒रु॑तः । वी॒ति॑ । य॒न्त॑ ।

रयिम् । नः । धत्त । वृषणः । सुवीरमिति सु-वीरम् ॥ अदितिः । नः । उरुष्यतु । अदितिः । शर्म । यच्छतु ॥ अदितिः । पातु । अश्हसः ॥ महीम् । उ । स्विति । मातरम् । सुव्रतानामिति सु - व्रतानाम् । ऋतस्य । पत्नीम् । अवसे । हुवेम् ॥ तुविक्षत्रामिति तुवि - क्षत्राम् । अजरन्तीम् । उरुचीम् । सुशर्माणमिति सु - शर्माणम् । अदितिम् । सुप्रणीतिमिति सु - प्रणीतिम् ॥ सुत्रामाणमिति सु - त्रामाणम् । पृथिवीम् । द्याम् । अनेहसम् । सुशर्माणमिति सु - शर्माणम् () । अदितिम् । सुप्रणीतिमिति सु - प्रणीतिम् ॥ दैवीम् । नावम् । स्वरित्रामिति सु - अरित्राम् । अनागसम् । अस्रवन्तीम् । एति । रुहेम् । स्वस्तये ॥ इमाम् । स्विति । नावम् । एति । अरुहम् । शतारित्रामिति शत - अरित्राम् । शतस्प्यामिति शत - स्प्याम् ॥ अच्छिद्राम् । पारयिष्णुम् ॥ 51

(दिवा स-संहसिणं वैश्वानरा-दित्य- तू नो' - ऽनेहसः सुशर्माण-मेकात्रविश्रतिश्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(देवासुराः-परा-भूमिर्-भूमि-रुपप्रयन्तः-सं पश्या-म्ययज्ञः- सं पश्या - म्यग्निहोत्रं - मम नाम-वैश्वानर-एकादश ।)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jcAtis :-

(देवासुराः-क्रुद्धः-सं पश्यामि-सं पश्यामि-नक्त-मुपगन्त-नैकपञ्चाशत् ।)

first and last padam of fifth praSnam :-

(देवासुराः-पारयिष्णुं ।)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

1.5.1 Annexure for 1.5

1.5.11.4 अ॒ग्निर् मूर्द्धा॑ > 1

अ॒ग्नि॒र्मूर्द्धा॑ दि॒वः क॒कुत् प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अ॒पाः रेता॑सि जि॒न्वति । (ऽङ्क 4-4-4-1)

1.5.11.4 भुवः॑ > 2

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॑सश्च ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्भिः
सच॑से शि॒वाभिः॑ ।
दि॒वि मूर्द्धा॑नं दधि॑षे सुव॒र्षा जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृषे
हव्य॑वाहं । (ऽङ्क 4-4-4-4)

=====